

teaching cadets professionally oriented English monologue speaking. The given recommendations concern organizational forms of teaching cadets, term of teaching cadets professionally oriented English monologue speaking, stages of teaching cadets professionally oriented English monologue speaking, optimal classroom desk arrangement, performance regimes in the class, level of teacher control, error correction, cadets assessment of each other and so on.

Key words: *cadet, English monologue speaking, recommendations, teaching.*

Дата надходження статті: «29» березня 2013 р.

УДК 37.013

О.М.НОВАК,
викладач
(м.Хмельницький)

Методи підготовки майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі

У статті розглядається використання методів підготовки майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі у процесі вивчення спецкурсу «Наступність навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі». Узагальнено підходи науковців до методів навчання та виокремлено методи навчання за ступенем самостійного мислення студентів при засвоєнні знань, щодо підготовки готовності майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі. Методи виділяються на основі оцінки ступеня творчої активності майбутніх вихователів у процесі навчального процесу: репродуктивні, проблемного викладання знань, частково-пошукові та дослідницькі методи.

Ключові слова: *методи, підготовка майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Головним завданням вищого навчального закладу є забезпечення якісної підготовки фахівців, які будуть відповідати вимогам суспільства, а саме, будуть компетентними, конкурентоздатними на ринку праці, спроможними ефективно і якісно виконувати свої професійні обов'язки. На сучасному етапі розвитку освіти педагог несе особистісну відповідальність за дії, що здійснюються під час організації навчально-виховного процесу.

Майбутні фахівці мають вміти обирати ефективні способи організації виховання та навчання дітей, що будуть забезпечувати готовність дитини до навчання у наступній ланці освіти. Здійснення продуктивної підготовки майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі в сучасних умовах можливе тільки за умови, що вона буде відповідати змісту Держаних стандартів вищої освіти із спеціальності «Дошкільна освіта», Базовому компоненту дошкільної освіти, Державному стандарті початкової загальної освіти, виховання і навчання дітей від 2 до 7 років – «Дитина».

Аналіз досліджень і публікацій... Проблема формування особистості педагога як суб'єкта діяльності, цілісності його професійно-педагогічної підготовки займались В.Бондар, С.Гончаренко, В.Гриньова, І.Зязюн, Н.Кичук, В.Кравець, М.Кузьміна, С.Максименко, Н.Ничкало, О.Пехота, О.Пометун, В.Семиченко, С.Сисоева, В.Сластьонін, Р.Хмелюк та ін.

Формулювання цілей статті... **Метою статті** є висвітлення методів підготовки майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі.

Виклад основного матеріалу... Будь-який навчальний предмет, окрім загальних методів навчання, має свої методи, зумовлені специфікою його змісту. Розглянемо особливості методів навчання, які використані у процесі вивчення спецкурсу «Наступність навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі» для студентів спеціальності 6.010101 «Дошкільна освіта» та отримують кваліфікацію «Вихователь дітей дошкільного віку». Нам імпонує, згідно предмету дослідження, класифікація методів навчання за ступенем самостійного мислення студентів при засвоєнні знань. Методи цієї групи виділяються на основі оцінки ступеня творчої активності майбутніх вихователів у процесі навчального процесу: репродуктивні, проблемного викладання знань, частково-пошукові та дослідницькі методи. Розглянемо їх більш детально.

Репродуктивні методи. Репродуктивний характер мислення приводить до активного

сприймання навчальної інформації та її запам'ятовування, але такий підхід до побудови навчального процесу ми застосовуємо тільки при вивченні теоретичного матеріалу спецкурсу «Наступність навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі».

Метод проблемного викладання знань. В основі даного методу є навчальна проблема – це, як правило, проблема, вже розв'язана наукою, але для студента вона виступає як нова, невідома. Навчальна проблема – це пошукове завдання, для виконання якого студенту необхідні нові знання, у процесі яких ці знання повинні бути засвоєні [1; 8].

Застосування методів проблемного навчання неможливе без чітко побудованої системи завдань, за допомогою якої створюються проблемні ситуації.

Проблемна ситуація – це психічний стан інтелектуального ускладнення, викликане, з одного боку, гострим бажанням розв'язати проблему, а з іншого, – неможливістю це зробити за допомогою наявного запасу знань або за допомогою знайомих способів дії, що створює потребу в засвоєнні нових знань або пошуку нових способів дій [2; 9].

У вирішенні навчальної проблемної ситуації можна виділити чотири головні етапи [4]:

створення проблемної ситуації (під час проведення практичних занять із спецкурсу «Наступність навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі» нами було запропоновано для студентів проблемні ситуації, серед яких, наприклад, така:

– після проведення діагностики майбутніх першокласників, з'ясовано, що у Олега М. такі особливості розвитку: його поведінка у групі є невпевненою, боязкою; хлопчик не вміє підтримувати гру з дітьми; плутається в поняттях дня тижня, пори року, часу доби та ін.; під час навчальних занять завдання робить повільно і не уважно; непосидючий, не доводить справу до кінця; багато розмовляє, має деякі труднощі в переказуванні, говорить одноманітно. (Складіть план дій вихователів та батьків щодо підготовки Олега М. до навчання у першому класі);

– аналіз проблемної ситуації, формулювання проблеми й подання її у вигляді однієї або декількох проблемних завдань (майбутні вихователі здійснюють аналіз даної проблеми);

– розв'язання проблемних завдань (завдання) шляхом висунування гіпотез і послідовної їхньої перевірки (під час бесіди майбутні вихователі висловлюють свої припущення щодо розв'язання даної проблеми);

– перевірка розв'язання проблеми.

Частково-пошуковий метод навчання. Цей метод вимагає від майбутніх вихователів високого рівня пізнавальної активності й самостійності. Реалізовується даний метод в процесі вивчення спецкурсу «Наступність навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі» майбутніми вихователями виконуючи такі завдання, наприклад:

– скласти план засідання педагогічної ради на тему «Наступність у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи, як умова забезпечення особистісно-орієнтованого підходу до освітньо-виховного процесу);

– висвітлити питання які необхідно розглянути під час наступних спільних семінарів-практикумів вихователів дошкільного навчального закладу та учителів початкової школи: «Знайомство учителів із програмою виховання і навчання в дошкільному навчальному закладі»; «Обговорення планів роботи щодо підготовки дітей до навчання у школі»; «Знайомство вихователів із програмою для середньої загальноосвітньої школи 1-4 класів»; «Аналіз відвідування вихователями уроків математики, читання, основи здоров'я у 1 класі»; «Аналіз відвідування педагогами початкової школи занять у дошкільному навчальному закладі на початку навчального року з метою знайомства з дітьми старшої групи і формами роботи; у другій половині навчального року з метою знайомства з рівнем отриманих знань, та здібностями дітей дошкільного навчального закладу);

– розробити план екскурсії «Дошкільників до школи з метою знайомства із приміщенням школи, класом, спортивною залом, бібліотекою);

– скласти план організації спільних виставок дитячих робіт: «Квітковий вернісаж», «Що ми вміємо»; участі учнів 1 класу в святі «Прощавай, дитячий садок»; участь дошкільників у святі «Першого дзвоника»;

– розробити методичну розробку батьківських зборів на теми: «Завдання дошкільного навчального закладу і сім'ї у підготовці дітей до навчання у школі», «Підсумки засвоєння програми дітьми старшої групи», «Що повинен вміти першокласник», «Вступ до школи – важлива подія у житті дітей».

Дослідницький метод навчання передбачає підготовку майбутніх вихователів до виконання навчальних завдань на найвищому рівні пізнавальної і самостійної активності. В межах даного методу передбачена у процесі вивчення спецкурсу розробка педагогічного навчального проекту «Наступність дошкільної та початкової ланок освіти».

Термін «проект» у перекладі з латини означає «виступаючий», «впадаючи в око». В останні роки у суспільному житті його розуміння як ідею, якої індивід може і має право послуговуватися, втілюючи задумки. Специфічного використання даний термін набув в освітній практиці. Проект в дидактиці – це комплекс дій, спеціально організований педагогом, який самостійно виконується студентом і завершуються створенням творчого продукту [3].

Навчальний проект ґрунтується на наступних моментах:

- розвитку пізнавальних, творчих навичок майбутніх вихователів, умінь самостійно шукати інформацію, розвитку критичного мислення;
- самостійній діяльності майбутніх вихователів: індивідуальною, парною, груповою, яку виконують на протязі певного відрізка часу;
- вирішенні важливої проблеми для майбутніх вихователів, що моделює діяльність фахівців певної предметної області;
- подання висновків виконаних проектів у вигляді звіту, доповіді, презентації, причому у формі конкретних результатів, готових до впровадження;
- співпраці майбутніх вихователів між собою та педагогом [7].

Під час організації навчального проекту від викладача вимагається: уміння побачити і відібрати найцікавіші та практично важливі теми проектів; володіння всім арсеналом дослідницьких, пошукових методів, уміння організувати дослідницьку самостійну роботу майбутніх вихователів; переорієнтація всієї навчально-виховної роботи майбутніх вихователів на пріоритет різноманітних видів самостійної діяльності студентів, на пріоритет індивідуальних, парних, групових видів самостійної діяльності дослідницького, пошукового, творчого планів [5]. Мова не йде про повну відмову від традиційних видів робіт, пояснювально-ілюстративного та репродуктивних методів, класно-урочної системи, колективних, фронтальних форм роботи. Йдеться про пріоритети, зсув акцентів і не більш того. Майбутній вихователь може розвивати свої потенційні природні здібності лише тоді, коли матиме можливість працювати, виявляючи індивідуальну самостійну діяльність, незалежно від запропонованих загальних умов роботи; володіння мистецтвом комунікації, яке передбачає уміння організувати і вести дискусії, не нав'язуючи свою точку зору; здатністю генерувати нові ідеї, спрямувати на пошук вирішення поставлених проблем; володіння комп'ютерною грамотністю (текстовим редактором, телекомунікаційною технологією, користуванням базою даних) [7]; уміння інтегрувати знання з різних областей для вирішення проблематики вибраних проектів [5].

Від майбутніх вихователів вимагається: знання та володіння основними дослідницькими методами (аналіз літератури, пошук джерел інформації, збір і обробка даних, наукове пояснення отриманих результатів, бачення та висунення нових проблем, висунення гіпотез, методів їх вирішення) [6]; володіння комп'ютерною письменністю, що передбачає: уміння вводити і редагувати інформацію (текстову, графічну), використовувати комп'ютерну телекомунікаційною технологією, обробляти одержані кількісні дані за допомогою програм електронних таблиць, користування базами даних [5]; володіння комунікативними навичками [7]; уміння самостійно інтегрувати раніше отримані знання з різних навчальних дисциплін для вирішення пізнавальних завдань, що містяться в телекомунікаційному проекті [5].

Висновки... Таким чином, підібрані та застосовані нами методи підготовки майбутніх вихователів до забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі дали можливість удосконалити навчально-виховний процес, спрямувати подальше дослідження на побудову моделі такої підготовки.

Список використаних джерел та літератури:

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Беспалько В. П. Теория учебника. Дидактический аспект / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1988. – 160 с.
3. Генкал С. Е. організація самостійної пізнавальної діяльності учнів профільних класів на основі індивідуальних освітніх проектів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / Світлана Едуардівна Генкал. – Суми, 2008. – 226 с.
4. Загвязинский В. И. Теория обучения: Современная интерпретация / В. И. Загвязинский. – М. : Академия, 2001. – 192 с.
5. Коломієць А. М. Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури майбутнього вчителя початкових класів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Алла Миколаївна Коломієць. – Вінниця, 2008. – 526 с.
6. Осадчий В. В. Педагогічні засади професійного консультування молоді засобами Інтернет : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / В'ячеслав Володимирович Осадчий. – К., 2005. – 242 с.

7. Пеньковець О. В. Метод проектів в навчальному процесі / О. В. Пеньковець // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ, 2010. – Серія : педагогічні науки. – Вип. 80. – С. 118–122.

8. Пидкасистый П. И. Психолого-дидактический справочник преподавателя высшей школы / П. И. Пидкасистый, Л. М. Фридман, М. Г. Гарунов. – М. : Педагогическое общество России. – 1999. – 354 с.

9. Скаткин М. Н. Проблемы современной дидактики / М. Н. Скаткин. – [2-е изд.]. – М. : Педагогика, 1984. – 96 с. – (Воспитание и обучение. Б-ка учителя).

Анотація

Е.М.Новак

Методы подготовки будущих воспитателей к обеспечению преемственности обучения в дошкольных учебных заведениях и начальной школе

В статье рассматривается использование методов подготовки будущих воспитателей к обеспечению преемственности обучения в дошкольных учебных заведениях и начальной школе в процессе изучения спецкурса «Преемственность обучения в дошкольных учебных заведениях и начальной школе». Обобщены подходы ученых к методам обучения и выделены методы обучения согласно степени самостоятельного мышления студентов при усвоении знаний, что к подготовке готовности будущих воспитателей к обеспечению преемственности обучения в дошкольных учебных заведениях и начальной школе. Методы выделяются на основе оценки степени творческой активности будущих воспитателей в процессе учебного процесса: репродуктивные, проблемного преподавания знаний, частично-поисковые и исследовательские методы.

Ключевые слова: методы, подготовка будущих воспитателей к обеспечению преемственности обучения в дошкольных учебных заведениях и начальной школе.

Summary

O.M.Novak

Methods of Preparing of the Future Educators for Providing Succession of Teaching at Pre-School Establishments and Elementary School

The author of the article considers using methods of preparing future educators for providing succession of teaching at pre-school establishments and elementary school in the process of studying the special course «Succession of teaching at pre-school establishments and primary school». Generalized scientific approaches to teaching methods and teaching methods are allocated according to the degree of independent thinking of students in mastering knowledge, commitment to training future educators to ensure continuity of learning in pre-school and elementary school. Methods are allocated on the basis of assessment of the creative activity of future teachers in the educational process: reproductive, problem teaching knowledge, partly retrieval and research methods.

Key words: methods, preparing of the future educators for providing succession of teaching at pre-school establishments and primary school.

Дата надходження статті: «28» березня 2013 р.

УДК 374,3+377.36:7(477,43/44)(045)

Н.А.ОЛІЙНИК,

викладач

(м.Хмельницький)

Позашкільні навчальні заклади художньо-естетичного напрямку м.Хмельницького

Визначено місце та роль позашкільної освіти в системі сучасної освітньої діяльності. З'ясовано, що позашкільна освіта є складовою системи безперервної освіти учнівської молоді, яка значною мірою впливає на соціалізацію особистості, розкриття її творчого потенціалу, формування ціннісних і моральних орієнтацій. Висвітлено питання діяльності позашкільних навчальних закладів художньо-естетичного напрямку м.Хмельницького. На конкретних прикладах продемонстровано досягнення та здобутки творчих колективів, які існують у даних закладах. Доведено необхідність існування цих закладів у загальній системі освіти України.

Ключові слова: позашкільна освіта, позашкільні навчальні заклади, творчі колективи, керівники.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Дитина ніколи не буває вільною від самої себе. І саме позашкільна освіта створює простір для навчання, виховання, розвитку й соціалізації особистості. Вчасне визначення творчих здібностей, які закладені в дитини природою, їх розвиток – складний процес, у якому особливу роль відіграють позашкільні навчальні заклади. Адже саме в них кожна дитина має можливість розвивати свої здібності, здобувати певні знання та навички.

Аналіз досліджень і публікацій... Теоретичні основи позашкільної освіти як соціально-педагогічного феномена закладені в працях відомих педагогів Є.Мединського, А.Зеленько,